

1981, 6. března – Sdělení VONS č. 236 „Jan Litomiský ve vazbě“ o zadržení Jana Litomiského obviněného z přípravy trestného činu podvracení republiky a jeho vzetí do vazby.

Dne 17. února 1981 byl zadržen a posléze vzat do vazby v Českých Budějovicích ing. Jan Litomiský, signatář Charty 77 a člen Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných.¹ Vyšetřující orgány českobudějovického SNB prováděly v jeho domě ve Výskytné² u Pelhřimova č. 2 domovní prohlídku. Ve stejné době byla – rovněž českobudějovickými vyšetřujícími orgány SNB – provedena domovní prohlídka spojená s výsledkem u několika dalších osob: jednalo se o Stanislava Adámka z Brna, Josefa Brychtu, dr. Marii Holubcovou a Stanislava Komína z Jihlavy a člena VONS Pavla Roubala z Častrova, okr. Pelhřimov. Při všech prohlídkách byly – jako již tradičně – zabaveny materiály Charty 77, VONS, samizdatová literatura apod.³

Ing. Jan Litomiský je obviněn z přípravy k trestnému činu podvracení republiky (§ 7 k § 98/1 tr. z.) pro svou činnost ve Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Po dobu více než jednoho roku před svým zadržením byl ing. Jan Litomiský vystaven nejružnějším perzekucím ze strany StB – domovní prohlídky, policejní ostraha, nezákonná zadržení na 48 hodin apod. (viz naše sdělení č. 162, 169, 175 a 212)⁴.

Podotýkáme, že veškerá činnost Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných je zcela legální, a je-li za ni někdo trestně stíhán, jedná se o porušení platných čs. zákonů.

Ing. Jan Litomiský je svobodný, adresa jeho matky: Božena Litomiská, Doudova 6, Praha 4.⁵

Informace o Chartě 77, r. 4, 1981, č. 3, s. 8.

POZNÁMKY

- ¹ K zadržení Jana Litomiského došlo podle protokolu o zadržení Odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB České Budějovice až 18. 2. 1980. Podle protokolu sepsaného s J. Litomiským prokurátorem Krajské prokuratury v Českých Budějovicích na Odboru vyšetřování StB Krajské správě SNB České Budějovice 20. 2. 1981 byla na Litomiského uvalena vazba, neboť v průběhu vyšetřování údajně hrozilo ovlivňování svědků ze strany obviněného a také jeho pokračování v trestné činnosti. Vazba byla přes Litomiského stížnosti několikrát prodloužena.

Podle usnesení vyšetřovatele Odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB České Budějovice mjr. Miroslava Svobody ze 17. 2. 1981 bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin podvracení republiky, neboť „*zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že nejméně od roku 1979 do současné doby skupina osob zv. VONS provádí podvratnou činnost proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky, zejména rozmnožováním a rozšiřováním písemností, které svým obsahem mají vyvolat negativní vztah občanů k republice, a to ve spojení s cizím činitelem*“.

Trestní stíhání Litomiského bylo zahájeno usnesením mjr. Svobody z 20. 2. 1981, a to z přípravy k trestnému činu podvracení republiky podle § 7 odst. 1 k § 98 odst. 1 tr. zák., neboť „*na základě zjištěných skutečností je dostatečně odůvodněn závěr, že jmenovaný v období nejméně od začátku roku 1979 do ledna 1981 ve Výskytné [sic], okr. Pelhřimov, a na jiných místech státu shromažďoval a zpracovával k dalšímu rozšiřování, a to i pro zahraničí, tiskoviny a jiné písemnosti protistátního zaměření, z jejichž obsahu je patrný záměr podvratně působit proti společenskému a státnímu zřízení republiky a jejím mezinárodním zájmům, přičemž vedle toho začátkem r. 1980 také ve svém bytě zhotovil ‚výzdobu‘, kterou byla hrubým způsobem snižována vážnost presidenta republiky a hanobena naše republika; zjištěné okolnosti odůvodňují závěr, že tak činil z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky*“.

Trestní stíhání J. Litomiského bylo dáno do souvislosti s jeho působením ve VONS. Podle dalšího usnesení mjr. Miroslava Svobody z 1. 3. 1981 byla sloučena trestní věc J. Litomiského stíhaného pro přípravu trestného činu podvracení republiky s trestní věcí jeho stíhání pro trestný čin ohrožování mravnosti ke společnému řízení. Usnesením mjr. Svobody z 26. 3. 1981 bylo též zahájeno Litomiského stíhání pro trestný čin nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. b) tr. zák., neboť „*na základě zjištěných skutečností je dostatečně odůvodněn závěr, že jmenovaný bez povolení od nezištěné doby do 24. 9. 1980 ve svém bytě ve Výskytné [sic] č. 2, okr. Pelhřimov, hromadil výbušniny*“.

Usnesení se odvolávalo na „nález“ výbušniny, elektrických palníků a zápalnice při domovní prohlídce uskutečněné u Litomiského 24. 9. 1980 (viz sdělení VONS č. 236, dokument č. 237).

Konečně podle usnesení mjr. Svobody ze 7. 5. 1981 bylo trestní stíhání J. Litomiského pro trestné činy ohrožování mravnosti a nedovoleného ozbrojování zastaveno. Podle usnesení se nepodařilo v průběhu vyšetřování jednoznačně vyvrátit Litomiského obhajobu, že nevěděl o přítomnosti pornografického materiálu ani výbušnin ve svém bytě. Šetřením o původu výbušnin u vojenských útvarů, kde Litomiský sloužil, nebyla ztráta výbušnin zjištěna. Ani z výpovědí svědků nevyplývalo, že by se Litomiský snažil si výbušniny opatřovat nebo hromadit. V případě nálezu výbušniny se tedy podle usnesení nejednalo o trestný čin, ale o přestupek. Protože byl Litomiský stíhán pro závažnější trestní činnost, bylo by postoupení věci k přestupkovému řízení neúčelné. Všechny výše citované dokumenty jsou uloženy in: KS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Jana Litomiského (spis. zn. 1 T 10/81) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 3 Rt 236/90.

² Správně Vyskytná.

³ Usnesení vyšetřovatele Odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB České Budějovice mjr. Miroslava Svobody o provedení domovní prohlídky v bytech a na pracovištích Jana Litomiského, Pavla Roubala, Marie Holubcové, Stanislava Komína a Stanislava Adámka ze 17. 2. 1981 jsou uložena in: tamtéž. Zde jsou uloženy též jednotlivé protokoly Odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB České Budějovice o provedení domovních prohlídek, které proběhly 18. 2. 1981.

⁴ Dokumenty č. 163, 170, 176 a 213. K případu Jana Litomiského viz dále sdělení VONS č. 277, 285, 318, 358 a 440, dokumenty č. 278, 286, 319, 361 a 443, a dokument č. 1172.

⁵ K pobytu Litomiského ve vazbě a k průběhu trestního stíhání viz Litomiského dopisy matce Boženě Litomiské uložené in: LP, Sb. VONS, inv. č. 204, sign. II/1, kart. 34; též dopis Boženy Litomiské Mileně Šimsové obsahující zprávu o vývoji případu jejího syna, in: tamtéž, sign. IV/2, kart. 34.

Proti uvalení vazby na Litomiského a jeho obviněním protestovali členové Českobratrské církve evangelické v dopise krajskému prokurátorovi v Českých Budějovicích JUDr. Pavlu Pilnému ze 31. 3. 1981 obsahujícím žádost o zastavení trestního stíhání J. Litomiského a jeho propuštění z vězení. V dopise bylo uvedeno: „*Svou činností ve Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných ing. Jan Litomiský poslušně odpověděl na požadavky křesťanské víry, závazné pro každého křesťana. Jsme přesvědčeni, že jejich plnění společnost nepodvrací, nýbrž rozmnožuje v ní spravedlnost a pokoj.*“ Tamtéž, sign. IV/3, kart. 34.

Na Litomiského podporu proběhla řetězová hladovka. K tomu viz texty prohlášení jeho přátel o štafetové protestní hladovce na jeho podporu, zprávu o protestní hladovce třinácti francouzských občanů, Jaroslava Hutky a jeho manželky v kostele Saint-Merri v Paříži s cílem upozornit na

Litomiského osud a dalších politických vězňů v Československu, prohlášení Výboru Charlie Soukupa o zahájení hladovky v kostele Saint-Merri v Paříži jako projevu solidarity s politickými vězni v Československu obsahující výzvu veřejnosti k připojení k hladovce a informaci o konání večera solidarity s J. Litomiským a dalšími politickými vězni v Československu po skončení hladovky a prohlášení Výboru Charlie Soukupa o přerušení hladovky a konání večera solidarity s J. Litomiským a dalšími politickými vězni v Československu. LP, Sb. VONS, inv. č. 204, sign. IV/4, kart. 34; dále viz dokumentaci „Jeune de solidarité pour la libération des prisonniers d'opinion en Tchécoslovaquie“ obsahující zprávy o případu J. Litomiského, informace a prohlášení k hladovce v kostele Saint-Merri v Paříži a dokumenty Tuniské ligy na obranu lidských práv k izraelské invazi do Libanonu a situaci v Palestině. Tamtéž, sign. IV/6, kart. 34.

Výbor Charlie Soukupa a Akce křesťanů za odstanění mučení (ACAT) zorganizovaly v západní Evropě petiční akci, jejímž cílem bylo zastavení trestního stíhání J. Litomiského a jeho propuštění z vězení. Petici podepsalo několik tisíc lidí. Dokument obsahující informaci o petici a její text je uložen in: tamtéž, sign. IV/5, kart. 34.

Vítězslav Holata a Marie Kudeříková podali Okresnímu národnímu výboru v Jihlavě a Okresnímu národnímu výboru v Kroměříži žádost o povolení pochodu z Jihlavy do Vyskytné k vyjádření solidarity s J. Litomiským. Účastníci pochodu plánovaného na 2. 5. 1981 měli nést transparent s nápisem „PROPUSŤTE JANA LITOMISKÉHO A OSTATNÍ VĚZNĚNÉ ČLENY VONS“. *Informace o Chartě 77*, r. 4, 1981, č. 4, s. 10.

K osobnosti J. Litomiského viz text Ivana Jirouse „Jan Litomiský, ručadlo Boží“, LP, Sb. VONS, inv. č. 204, sign. IV/8, kart. 34; též článek Ivana Medka „Jeden z řady“ in: *Zpravodaj* (Curych) 14, 1981, č. 12, s. 3. Trestnímu stíhání J. Litomiského se věnoval mj. Ivan Medek v článku „Případ Jana Litomiského“ in: *Hlasy Čechů a Slováků v Austrálii* 2, 1981, č. 10 (19. 5.), s. 1–2, publikováno též in: *Zpravodaj* (Curych) 14, 1981, č. 4, s. 3–4; dále viz soubor dokumentů obsahující text „Aufruf für den inhaftierten evangelischen Christen Jan Litomisky“ s prohlášením na podporu J. Litomiského (in: *Informationsdienst GZW* [zřejmě Glaube in der 2. Welt], 1981, č. 11 /8. 7./, s. 5), a článek „CSSR: Schlage für einen Wortführer der Charta 77“ o policejním zadržení Václava Malého a odsouzení J. Litomiského Krajským soudem v Českých Budějovicích in: *Eglise du Silence*, březen 1981. Případu se věnovala i Amnesty International, viz text „Campaign for Prisoners of the Month: Jan Litomisky“, březen 1982, a článek „Czechoslovakia: Tough surveillance restrictions on ‚released‘ prisoners“ o případech Ladislava Lise a J. Litomiského in: *Amnesty International Newsletter* 14, č. 6, 1984, s. 2. LP, Sb. VONS, inv. č. 204, sign. IV/17, kart. 34. Dále viz pohlednici adresovanou prezidentu ČSSR Gustávu Husákovi obsahující žádost o propuštění J. Litomiského. Tamtéž, sign. IV/20, kart. 34. O vel-

kém ohlasu perzekuce J. Litomiského doma i v zahraničí svědčí množství podpůrných pohlednic a přání vřazených in: KS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Jana Litomiského (spis. zn. 1 T 10/81) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 3 Rt 236/90.